Framlegg til budsjett og økonomiplan for Bømlo kommune 2027-2030

26.oktober 2026

Kommunedirektør Kjetil Aga Gjøsæter

Tre hovudbodskap

Større **omstilling** er nødvendig for å få økonomien i balanse

Tiltak må gjerast på ein måte som sikrar at me beheld nødvendig **kompetanse** i tenestene våre

Tiltak må gjerast på ein måte som framleis gjer oss **attraktive** for innovasjonskraft, tilflyttarar og utvikling.

Budsjettframlegget 2027-2030
Oppsummert

- Ingen store investeringar
- Maksimere inntektene
- Driftramme ned kr 32 millionar
- 800 årsverk

Budsjettframlegget oppsummert
Tiltak (i heile organisasjonen)

- Auke i eigedomsskatt
- Endring i leiarstruktur, ta ned stillingar i stab og støttetenester ytterlegare
- Endring grunnskule, vaksenopplæring og barne- og familieteneste
- Endring habiliteringsteneste, heimeteneste og legeteneste
- Endring i bygningsvedlikehald, grønt, samferdsel, landbruk og miljø

Budsjettframlegget
Verknad - fordeling

Totalramme for driftsutg	1,356 milliard
Tenesteproduksjon	1,110 milliard
Årsresultat 2027	12,2 millionar
Dekke oppsamla meirforbruk	12,2 millionar
Investering/nye lån (inntil)	36,9 millionar
Planperioden 2028-2030:	
Inndekking totalt	48,3 millionar (pluss 2026?)
Exit ROBEK	2030

Prognose for resultat 2026 (pr 31.sept)

Resultatet forverrar utfordringsbildet

Rekneskapen og resultatet ved utløpet av september er positivt med kr 9,3 millionar

Prognosen for resultat for året er likevel negativ som følgje av;

- Venta meirforbruk i tenestene (særleg drive av helsetenestene)
- Venta sterk reduksjon i havbruksinntektene
- Venta høg straum- og rentekostnad

Det overordna bildet

Samfunnet og utviklinga

Det overordna bildet

Utvikling Bømlo kort sikt

12.552 innbyggjarar (Q2-26)

Endringer i befolkningen

Fødte

2025

125 personer

Kilde

Statistisk sentralbyrå, tabell 04231

Nettoflytting

2025

147 personer

Kilde

Statistisk sentralbyrå, tabell 09588

Døde

2025

108 personer

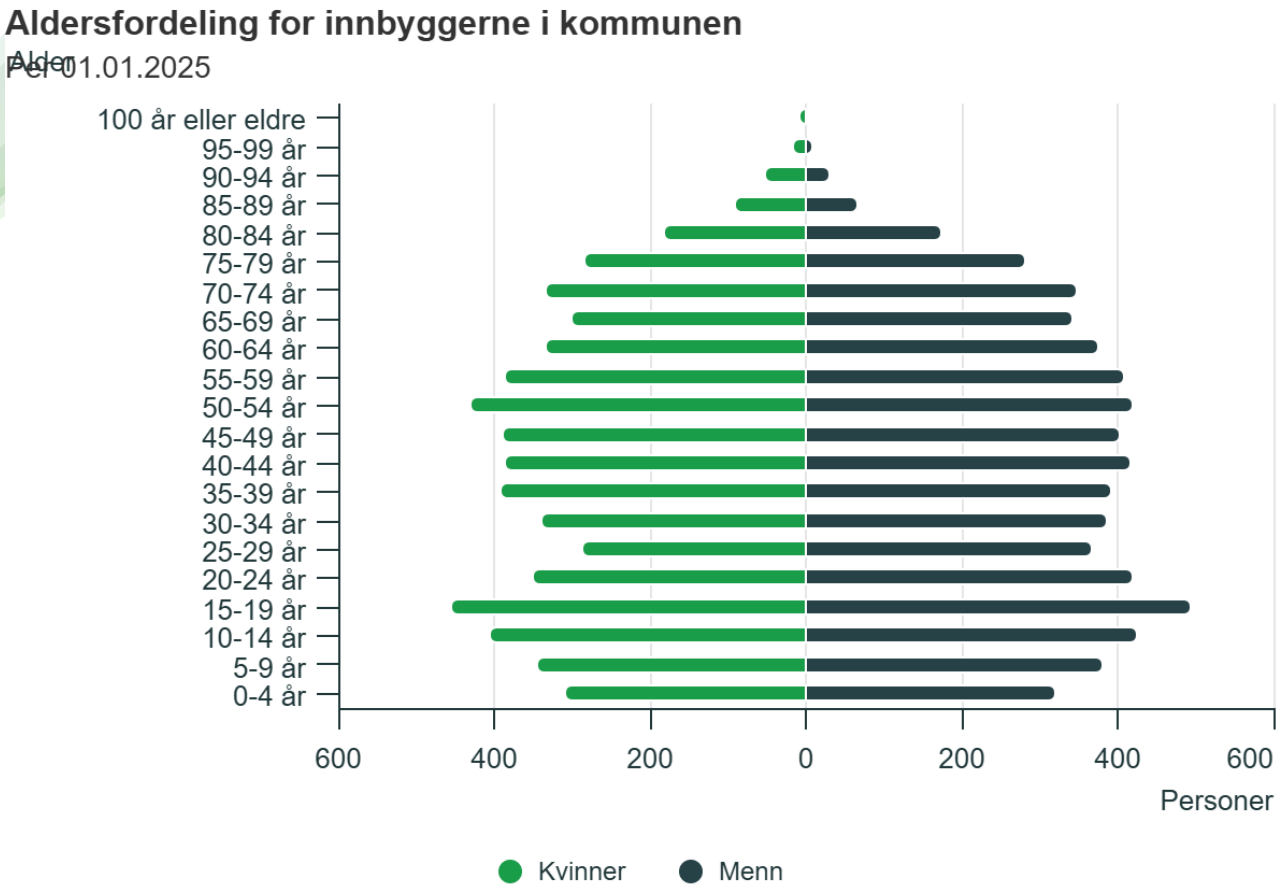

Vekst i befolkningen siste kvartal

2. kvartal 2026

24 personer

Aldersfordelinga 2026

Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 07459

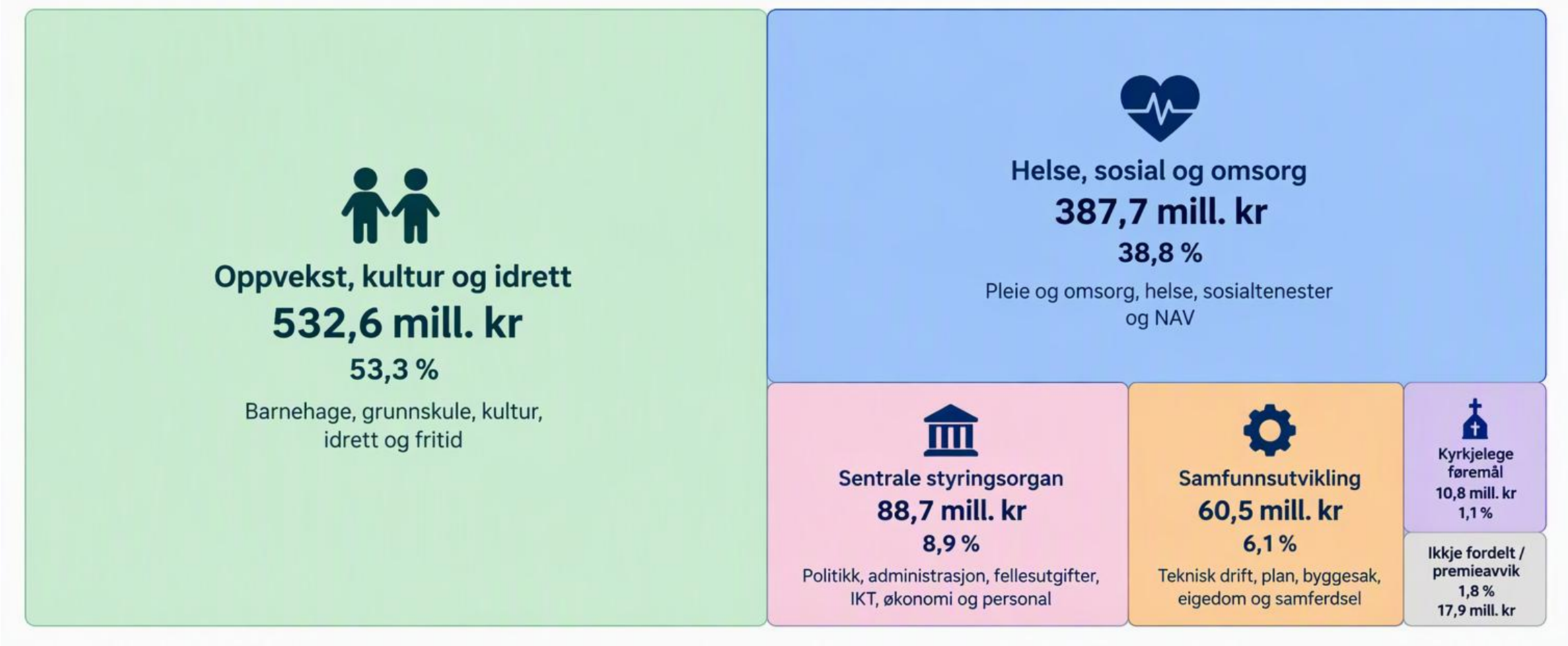
Det overordna bildet

Kor og korleis yt me tenester?

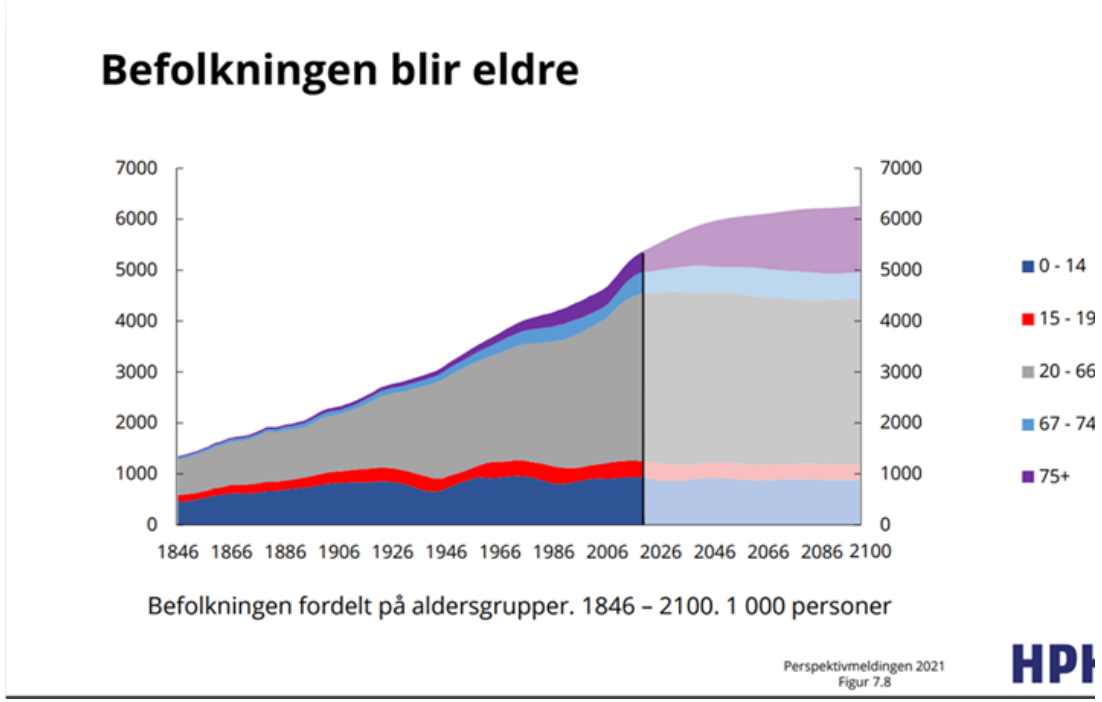

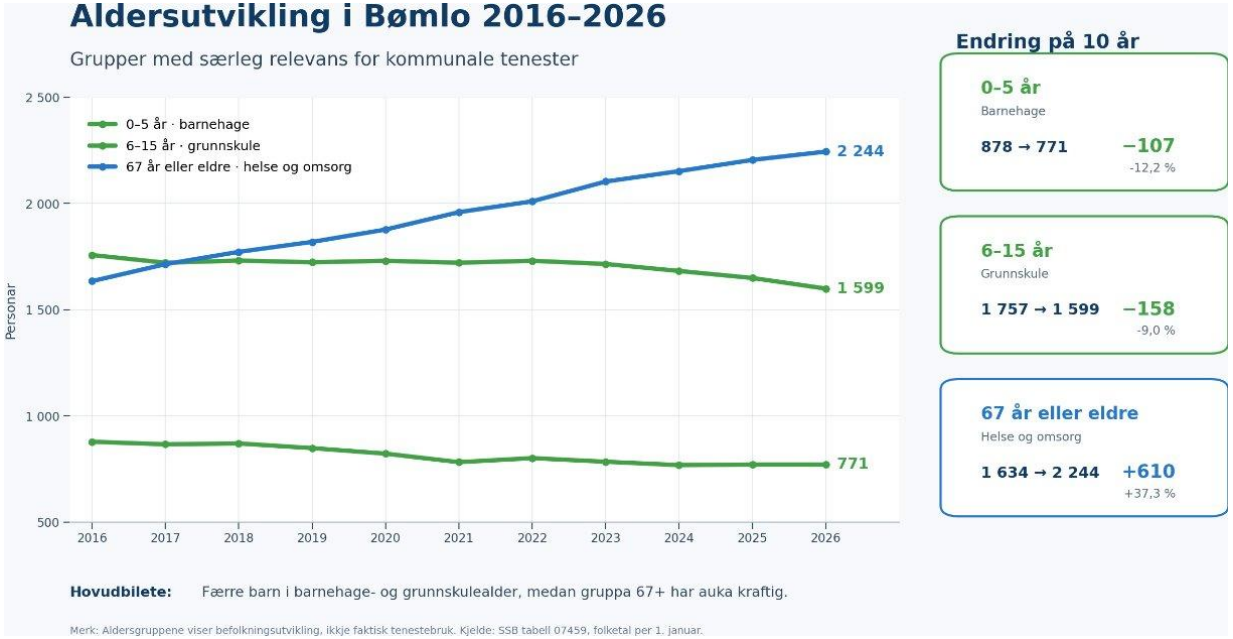
Det overordna bildet

Dagens fordeling av midlar til drift

Endringane siste 10 år og prognose for endringar framover

Det overordna bildet

Prognose for utvikling Bømlo på lengre sikt

Forventet utvikling

Befolkning i 2030

2030

12 642 innbyggere

Befolkning i 2050

2050

12 619 innbyggere

Kilde

Statistisk sentralbyrå, tabell 14746

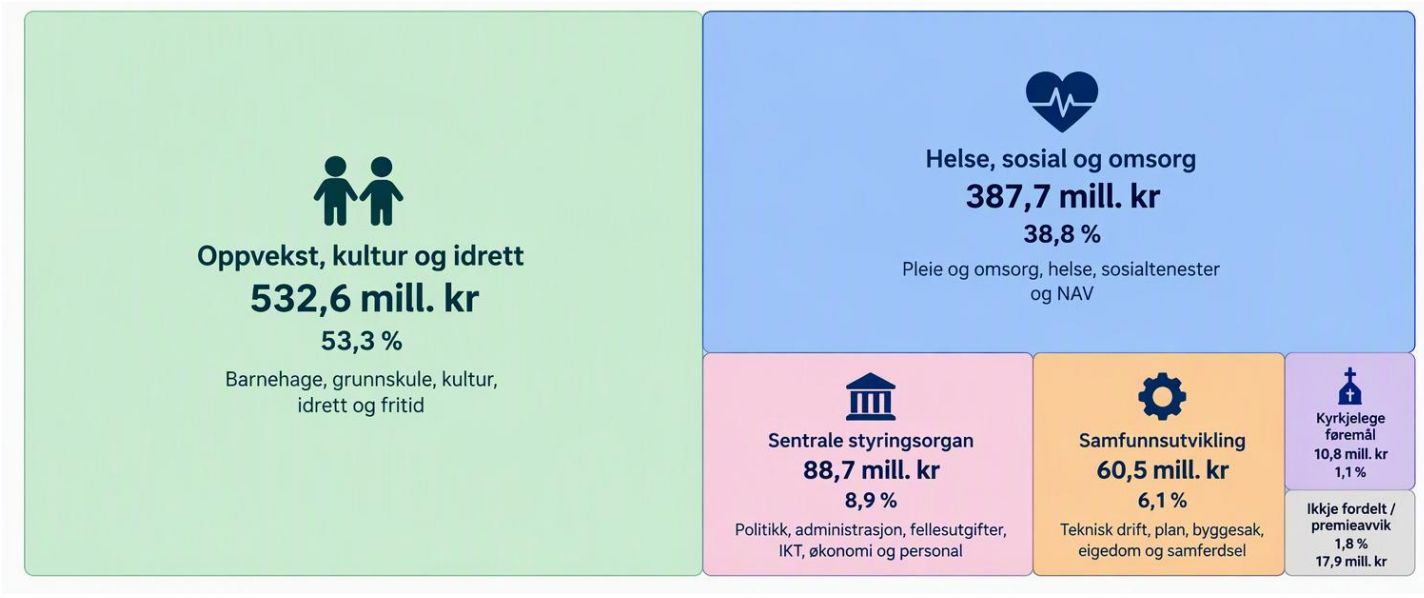
OMSTILLING

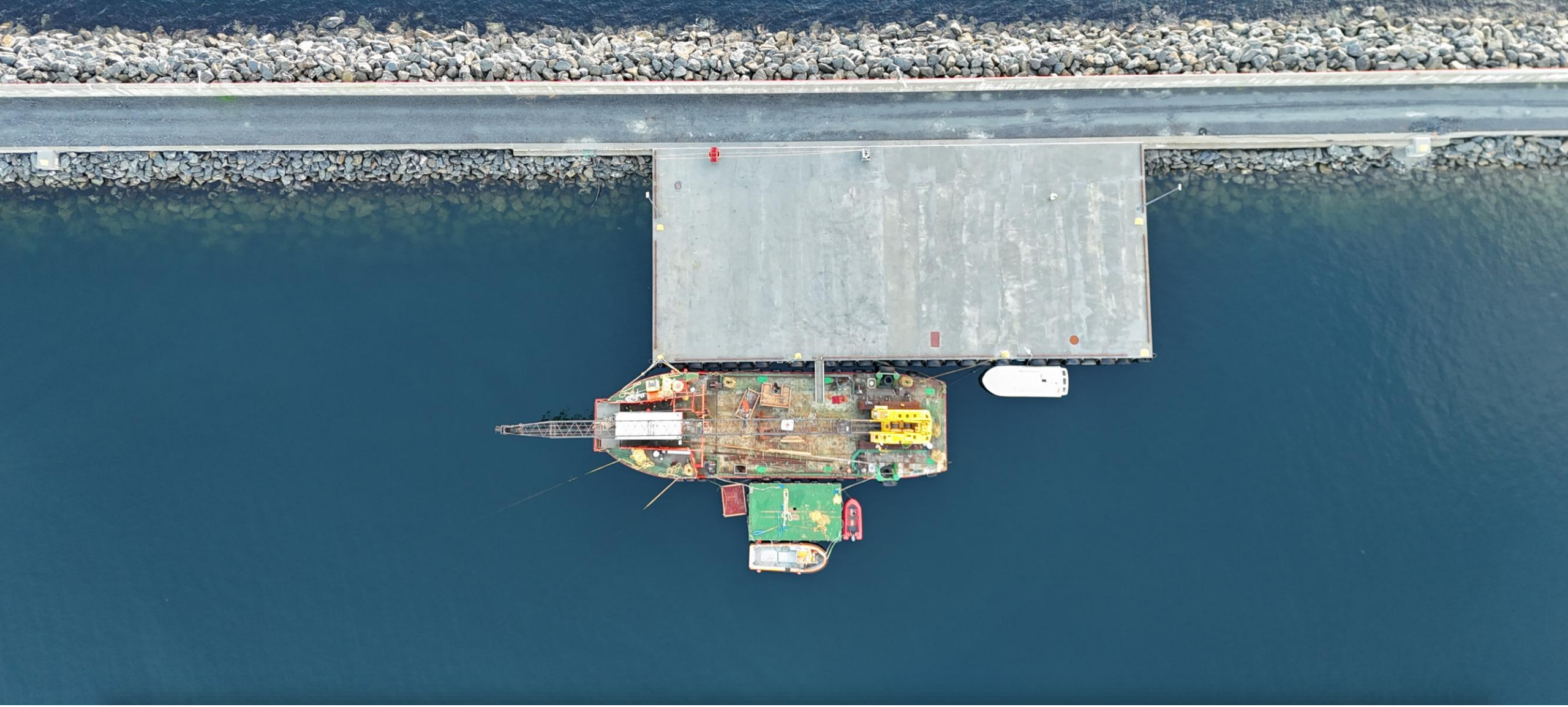
– Mange utsetter omstilling til økonomien er presset

Kommunene vet godt at de må flytte ressurser fra oppvekst til eldresektoren, og mange er godt i gang. Men det er ikke like lett der bosettingen er spredt.

Halde på same fordelinga av kor og korleis kommunen yt tenester?

Det overordna bildet

Den økonomiske utviklinga

Dei venta inntektene

	Rekneskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Rammetilskot	-488 960	-503 378	-522 487	-515 892	-514 514	-514 518
Inntekt- og formuesskatt	-498 307	-532 373	-557 418	-564 154	-568 568	-573 766
Eigedomsskatt	-46 862	-50 462	-60 726	-60 726	-60 726	-60 726
Andre generelle driftsinntekter	-71 434	-103 936	-65 190	-79 676	-59 226	-78 491
Sum generelle driftsinntekter	**-1 105 563**	**-1 190 149**	**-1 205 821**	**-1 220 448**	**-1 203 034**	**-1 227 501**

Dei venta inntektene

Risikoane i perioden

- Skatteinntektene og aktiviteten
- Havbruksinntektene og trafikklyssystemet
- Flyktningar – tal og utgiftsbehov
- Ressurskrevjande brukarar – kor mykje vil staten refundere

Dei venta utgiftene

Fordelt på drift

	Rekneskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Sentrale styringsorgan	83 692	90 247	89 959	88 656	88 959	88 656
Oppvekst, kultur og idrett	507 655	540 036	537 254	532 135	532 105	532 135
Helse, sosial og omsorg	390 557	395 475	406 948	411 948	416 948	421 948
Samfunnsutvikling	62 885	61 640	62 213	61 273	61 273	61 273
Kyrkjelege føremål	9 373	9 624	9 524	9 524	9 524	9 524
Ikkje fordelt / tilleggsløyving / premieavvik	-25 182	-16 998	3 371	-6 011	15 578	5 361
Økonomiske føresetnader	446	316	319	319	319	319
Sum løyvingar drift, netto	**1 029 426**	**1 080 339**	**1 109 587**	**1 097 844**	**1 124 705**	**1 119 216**

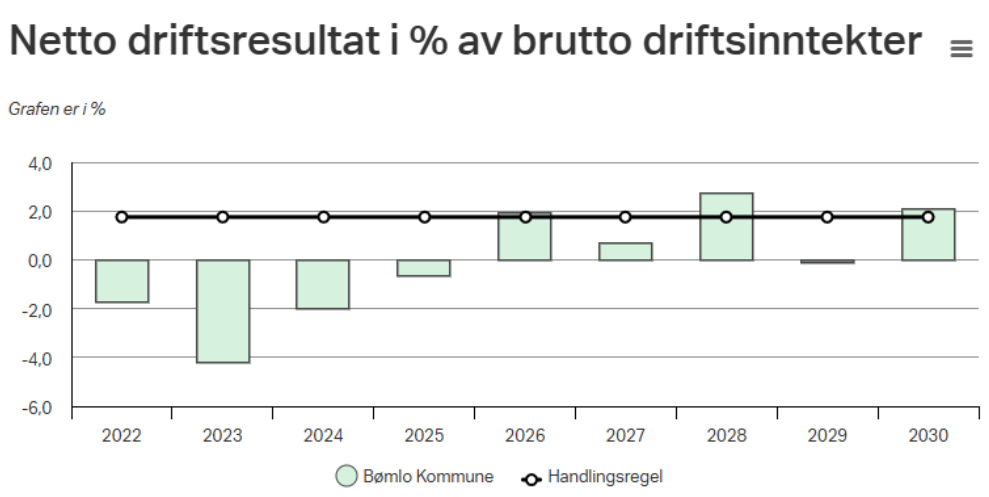
Dei venta utgiftene

Risikoane i perioden

- Nedtrekk av drift – vil me få gjort dette tidleg nok?
- Kostnadsvekst pensjon – vil me møte veksten godt nok?
- Barnevern og barnehage – tilstrekkeleg avsetting i budsjettet?
- Brukarbehov – er budsjettet no realistisk og dekkande for behov?
- Handlingsrom gjennom året – vil me kunne møte ekstraordinære tilfelle?

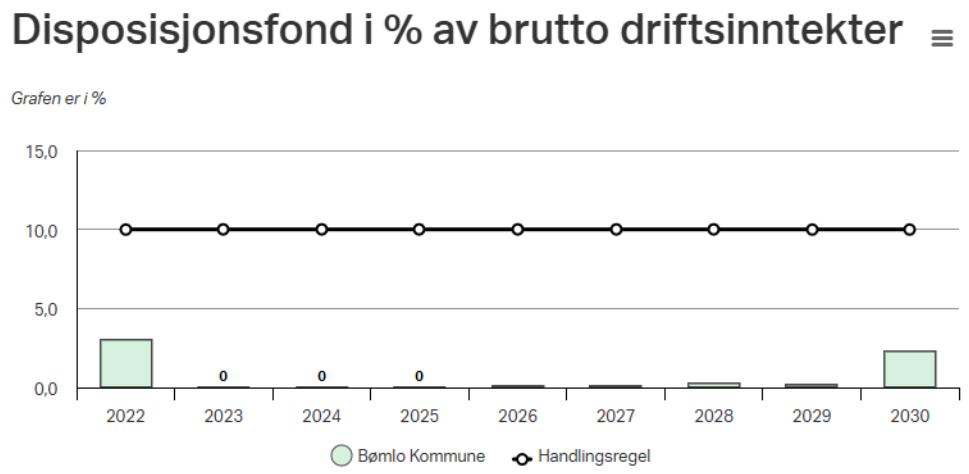
Økonomisk utvikling – resultat og fond

Økonomi – drift 2027-2030

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Bømlo Kommune	-1,8 %	-4,2 %	-2,0 %	-0,7 %	1,9 %	0,7 %	2,7 %	-0,1 %	2,1 %
Handlingsregel	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %

Økonomi – buffer/disposisjonsfond

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Bømlo Kommune	3,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %	0,1 %	0,3 %	0,2 %	2,3 %
Handlingsregel	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %

Likviditet

2026

- Likviditetsramme på inntil kr 125 mill. kr
- Løpande behov for trekk på ramma gjennom året
- Venta årskostnad på om lag 1,8 mill. kr

2027

- Framleis behov for likviditetsreserve
- Framlegg om å vidareføre ramma på 125 mill. kr

Investeringane i perioden

Avgrensa til det nødvendige

Generelt om investering, gjeld og kostnad

- Venta **auka** rentekostnad
- **Minimumsavdrag** halde fram
- **Startlån** – ta ned til 20 millionar til vidarelån

	Rekneskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.p
Avskrivingar	45 981	48 200	48 200	
Sum netto driftsutgifter	1 072 998	1 128 589	1 157 837	
Brutto driftsresultat	-32 564	-61 560	-47 983	
Renteinntekter	-4 578	-6 386	-5 342	
Utbytte	-1 974	-1 606	-1 700	
Renteutgifter	52 619	54 007	56 963	
Avdrag på lån	37 325	38 028	36 910	
Netto finansutgifter	83 393	84 043	86 831	

984 257	**36 910**
Netto lånegjeld	Avdrag

Investeringar, lån og ROBEK

- Statsforvaltar må no **godkjenne** låneopptaket og prioriteringane
- Signal fra Statsforvaltar i møte 20.oktober
  - Kan halde på praksis med «**handlingsregel**» i økonomiplanperioden (forslag)
  - **Men** berre om ein driftar med positivt resultat i 2026 og når målsettingane for avsetting til oppsamla meirforbruk.

Statsforvalteren i Vestland

Framlegg til investeringsplan

- **Mindre tiltak** nødvendig for drift og utvikling
  - Oppgradering av kommunale bygg
  - Veg og trafikksikring
  - IKT utstyr skule
  - Omsorgsteknologi
  - Digital transformasjon

- **Større tiltak**
  - **Omsorgsbustadar** – prioritert med årleg sum i planperioden
  - **Våge skule** – ikkje i plan. Kjem politisk sak første halvdel 2027

Drift i perioden

Fordelt på seksjonane

Planlegg for ytterlegare omstillingar

Seksjon for sentrale styringsorgan(SSO)

Utfordringsbildet

- **Ressursar til å gjennomføre endringar**:
  - Økonomioppfølging (nytt ERP system)
  - Forsvarleg omstilling i tenestene (personalavdeling)
  - Sjukefråværsoppfølging (bistand til tenestene)
- **Ressursar til å sikre kvalitet**
  - Få ressursar knytt politiske styringsorgan, post- og arkivfunksjonen, kontrolling og kvalitet
- **Ressursar til å sikre beredskap, datatryggleik og digital transformasjon**
  - System og personell med kompetanse

Seksjon for sentrale styringsorgan (SSO)

Prioriterte område

- Forsvarleg utgreiing av politiske saker og gjennomføring av politiske vedtak
- IKT tryggleik
- Digital transformasjon
- Innføring av nytt ERP system
- Beredskap

Seksjon for sentrale styringsorgan (SSO)
Endringane

- Redusere med **inntil 3 årsverk** basert på budsjett for 2026
- Redusere frekvens av **forvaltningsrevisjonar**
- Redusere **tilskot** og storleik på tilskot
- Avslutte **miljøfyrtårnsertifiseringa**
- Ta andre lisenskostnader ytterlegare ned (tiltakspakke nr 4)

Samla **effekt av tiltak** er rekna til kr 3,6 millionar i slutten av økonomiplanperioden.

Rammeoversikt	2027	2028	2029
▶ Opprinnelig budsjett	88 745	88 745	88 745
▶ Konsekvensjusteringer	3 858	3 355	3 858
▼ Nye tiltak og realendringer	-2 644	-3 444	-3 644
▼ Innsparingstiltak	-2 644	-3 444	-3 644
Forvaltningsrevisjon kvart andre år	-200	0	-200
Medlemskap og lisensar	-200	-350	-350
Nedtrekk vakant stilling ved Fellessekretariat	-900	-900	-900
Redusert driftsnivå IKT	-300	-750	-750
Ny leverandør bedriftshelseteneste	-400	-400	-400
Redusert ressurs stab	-600	-1 000	-1 000

Seksjon for oppvekst, kultur og idrett (OKI)

Utfordringsbildet

- **Demografi**: Færre barn og unge krev tilpassing av struktur og ressursar
- **Økonomi**: Reduserte statlege midlar, men auka kostnader barnehage og sosiale tenester for barn og unge. Strammare rammer gir mindre fleksibilitet i tenestene. Lite ressursar til å støtte frivillig kultur og idrett.
- **Auka behov for tett oppfølging:** Fleire barn og familiar treng tett og individuelt tilpassa hjelp
- **Lovendringar**: Nye krav innan barnevern, integrering og opplæring krev systematisk utviklingsarbeid.
- **Rekruttering**: Kan bli meir krevjande å rekruttere den kompetansen me treng framover

Seksjon for oppvekst, kultur og idrett (OKI)

Prioriterte tiltak

- Halde lærarnorm i grunnskulen
- Førebygging og tidleg innsats for barn, unge og familiar
- Betre samordning av tenestene til barn og unge med mål om rett hjelp på lågast mogleg tenestenivå
- Kompetanseutvikling og aktiv bruk av prosjektmidlar
- Arbeide for gode fysiske møteplassar for ungdom
- Samarbeid med frivillige lag og organisasjonar

Seksjon for oppvekst, kultur og idrett (OKI)

Endringane

- Ressursane i **grunnskulen** blir reduserte
- Ungdomstrinnet ved **Hillestveit** er føreslått flytta
- Bemanninga i **vaksenopplæringa** blir redusert
- **Alvsvåg** alternative opplæringsarena er føreslått avvikla
- **Kulturskulen** får færre stillingar og elevplassar
- **Biblioteket** får redusert bemanning og aktivitet
- **Fritidskortet** blir avvikla og enkelte tilskotsordningar blir reduserte
- **Symjehallen** må auka inntektene

Endringane samla sett gir mindre fleksibilitet, større sårbarheit og behov for tydelegare prioritering av oppgåvene i tenestene.

Rammeoversikt	2027	2028	2029
▶ Opprinnelig budsjett	532 568	532 568	532 568
▶ Konsekvensjusteringer	8 947	8 947	8 947
▼ Nye tiltak og realendringer	-4 261	-9 380	-9 410
▼ Innsparingstiltak	-11 503	-18 443	-18 473
Nedtrekk grunnskule fra hausten 2027	-2 400	-5 450	-5 450
Redusert Introduksjonsstønad	-2 200	-2 200	-2 200
Flytting av ungdomstrinnet på Hillestveit til BUS	-1 400	-3 300	-3 300
Redusert tilbod Kulturskulen	-310	-660	-660
Reduksjon på Barne- og familietenesta, Alvsvåg alternative opplæringsarena	-500	-1 000	-1 000

Seksjon for helse, social om omsorg (HSO)

Utfordringsbildet

- **Demografi**: Vekst i tal eldre og tenestebehov
- Redusert tilgang på **arbeidskraft**
- **Yngreomsorga og særleg ressurskrevjande brukarar**
- Behov for **bustadar**
- **Oppgåveoverføringa** frå spesialisthelsetenesta

Tenestenivå		Bu- og tenestetilbod i Bømlo			
	For alle: helseteknologi og e-helse	**Behov**	**CFS over 65 år**	**Aktuelle tenester**	**Buform**
		Svært omfattande hjelpebehov heile døgnet. Treng tett medisinsk, fysisk eller kognitiv oppfølging. Kan også ha behov for lindrande behandling eller avlasting for pårørande.	8–9	Langtidsplass, korttidsopphald, rullering eller avlasting i institusjon	Institusjon
		Store hjelpebehov heile døgnet. Treng mykje helse- og omsorgsoppfølging, men ikkje tett legeoppfølging.	8–9	Ambulerande tenester med heildøgnsbemanning	Omsorg pluss bustad, tidsavgrensa institusjonsopphald, omsorgsbustad
		Tett og regelmessig hjelpebehov delar av eller heile døgnet. Treng støtte til eigenomsorg, ernæring, legemiddel og praktiske oppgåver. Pårørande kan ha behov for avlasting.	7–9	Helsetenester i heim, ambulerande tenester, praktisk bistand, korttid, rehabilitering eller avlasting	Omsorgsbustad eller vanleg bustad
		Punktvis behov for hjelp. Treng noko eller mykje oppfølging, ofte i kombinasjon med helsehjelp, praktisk bistand og førebyggjande tiltak, trening. Dagtilbod som aktivisering, og/eller avlasting for pårørande.	5–9	Helsetenester i heim, ambulerande tenester, praktisk bistand, heimerehabilitering, Habilitering og dagtilbod	Omsorgsbustad eller vanleg bustad
		Treng støtte til kvardagsmeistring, aktivitet, trening, miljøarbeid, sosial deltaking eller kartlegging.	3–5	Førebyggjande tilbod	
		Tek vare på eiga helse, meistrar kvardagen og deltek sosialt med eigne ressursar, nettverk og lågterskeltilbod.	1–3	Frivilligheit, friskliv, trening, meistring og førebyggjande tilbod	
Funksjonsnivå					

Tabell 1 Illustrasjon av bu- og tenestetrapp for Bømlo

Seksjon for helse, sosial og omsorg (HSO)

Prioriterte tiltak

- Oppfylle **lovkrav** i tenester med behov for **heildøgn- og institusjonstenester** med auke i tal institusjonsplassar og Omsorg+ bustadar.
- **Heimetenster** og tenester utanfor institusjon
- Nødvendig **bemanning** og **kompetanse**
- **Bustadstruktur**
- **Velferdsteknologi** og nye arbeidsformer
- **Legeteneste** og samhandling

Knytt til prioriteringane til demografien frå foil 6.

Seksjon for helse, sosial og omsorg (HSO)

Endringane

Endring:

- Endring i **struktur** og **organisering**
- **Tenestestandard** og praksis for tildeling
- **Bemanning** og **arbeidsdeling** (turnus og oppgåvedeling)
- Reduksjon av budsjett til **legevikarar**.

Ikkje prioritert:

- Friske midlar til **omsorg pluss** (omfordeling år 2027)
- Friske midlar til **Nye Mønster** (omfordeling år 2027)

Rammeoversikt	2027	2028	2029	2030
▶ Opprinnelig budsjett	387 665	387 665	387 665	387 665
▶ Konsekvensjusteringer	11 259	11 259	11 259	11 259
▼ Nye tiltak og realendringer	8 025	13 025	18 025	23 025
▼ Innsparingstiltak	-15 009	-18 009	-23 009	-28 009
Nedjustering av utgifter til legevikar	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500
-7,6 stillingar Habiliteringstenesta	-4 759	-4 759	-4 759	-4 759
Nedtrekk 1 verksemdsleiarstilling HSO	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
-0,8 stilling kjøkken BBH	-550	-550	-550	-550
Innsparing på grunn ny tenestestandard	-2 000	-5 000	-10 000	-15 000
▼ Nye tiltak	23 033	31 033	41 033	51 033

Seksjon for samfunnsutvikling (SAM)

Utfordringsbildet

- Overtaking av vegar frå Vestland fylkeskommune (**Bømlopakke** II)
- **Vedlikehaldsetterslep** på bygg, vegar og kaiar
- Høge energi- og **straumkostnad**
- **Kapasitet** på **sjølvkostområda** innan plan og byggesak
- **Lisenskostnadar** ved nye digitale løysingar

Seksjon for samfunnsutvikling (SAM)

Prioriterte tiltak

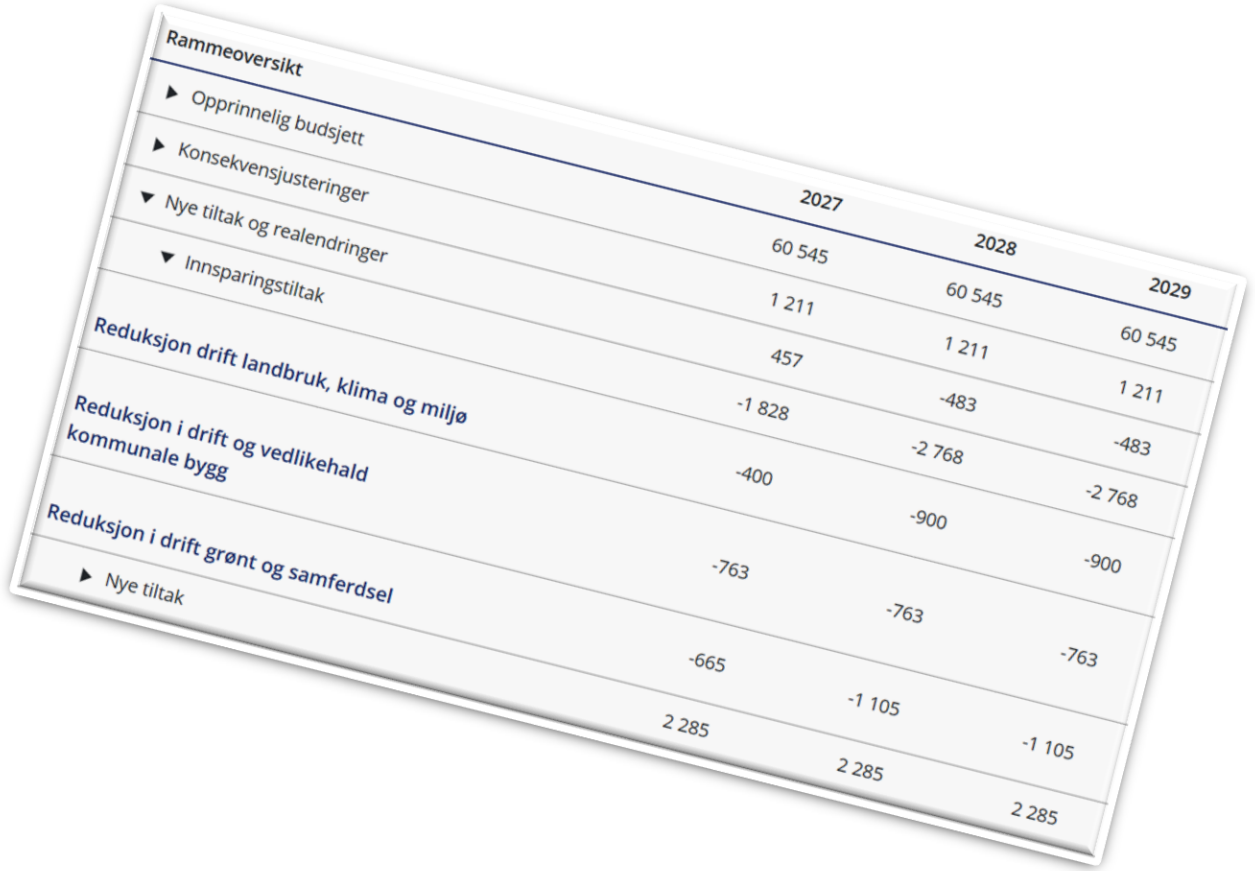
- Nødvendig **vedlikehold og reparasjonar** for å sikre tryggleik
- **Planarbeid** og **næringsutvikling**, herunder kommuneplanen sin arealdel
- **Digitalisering** av innbyggjar- og næringsdialog
- Digitale verktøy for enklare og meir **automatisert saksbehandling**
- Energi- og **ENØK tiltak** i kommunale bygg

Seksjon for samfunnsutvikling (SAM)

Endringane

- Redusert eller utsett **vedlikehald og reparasjonar**
- Reduksjon i **bistand** til landbruk og regionale/nasjonale miljøsatsingar
- Streng prioritering for **Planarbeid** som må vente
- Utsette **investeringar og utviklingsprosjekt**
- Konsekvensar for **tenestenivå**, t.d. **vintervedlikehald** og **prosjektdeltaking** med andre samfunnsaktørar

Rammeoversikt	2027	2028	2029
▶ Opprinnelig budsjett	60 545	60 545	60 545
▶ Konsekvensjusteringer	1 211	1 211	1 211
▼ Nye tiltak og realendringer	457	-483	-483
▼ Innsparingstiltak	-1 828	-2 768	-2 768
Reduksjon drift landbruk, klima og miljø	-400	-900	-900
Reduksjon i drift og vedlikehald kommunale bygg	-763	-763	-763
Reduksjon i drift grønt og samferdsel	-665	-1 105	-1 105
▶ Nye tiltak	2 285	2 285	2 285

Oppsummert

- ROBEK fører til
  - Avgrensa handlingsrom for investeringar
  - Krav til positivt driftsresultat og dekning av oppsamla meirforbruk
  - Utnytting av inntektspotensiale
- Ytterlegare omstilling er nødvendig, med verknad for driftsrammer, årsverk og tenestenivå
- Omstillingane må gjerast med streng prioritering, for å sikre at kommunen
  - Beheld kompetanse
  - Framleis er attraktive for innovasjon og tilflytting

- **Digital tilgang til framlegget på kommunen si heimeside**
- **Løysing for spørsmål og svar**

Be om bistand ved behov!

Les tiltaksplanen som blir lagt ved som vedlegg til budsjettsaka.

Formannskap 26.november

Kommunestyret 14.desember (godkjenning frå statsforvaltar)

Framsikt

Lukke til med budsjettarbeidet!

